

КЛАСИФІКАЦІЯ SOFT SKILLS МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рубцова Марина Анатоліївна

в.о. директора

Комунальний заклад «Бахмутський педагогічний фаховий коледж», Україна

Коркішко Олена Геннадіївна

канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Трещалов Владислав Олександрович

здобувач вищої освіти факультету гуманітарної та економічної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Питання формування в майбутніх фахівців hard skills (тверді, професійні навички) та soft skills (гнучкі, м'які навички) сьогодні як ніколи гостро стоять перед нашим суспільством. Нині одним із актуальних завдань підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти є підвищення якості освіти, що забезпечує поступовий розвиток загальних і спеціальних компетентностей, внутрішнього потенціалу особистості, конкурентоспроможність на ринку праці, створення сприятливих умов для професійного зросту та формування soft skills навичок.

Цінними для нашого наукового пошуку є погляди В.Стинської, Л.Прокопів, Л.Серман, які розглядають класифікацію soft skills, що необхідна для майбутньої успішної кар'єри випускників спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки. До першої групи віднесено міжособистісні професійні навички, в основі яких лежать такі компетенції, як: комунікабельність, ефективне міжособистісне спілкування, критичне мислення, здатність переконувати, вирішувати конфлікти, приймати групові рішення тощо. До другої групи належать особистісні професійні навички, що забезпечують особистісний ріст, особисту активність, ефективну працю і включають наступні компетенції: особистісний розвиток, впевненість у собі, мотивація, відповідальність, гнучкість, здатність долати стрес, професіоналізм, етичність, емпатія, ініціативність, система цінностей, креативність та аналітичне мислення тощо. Третю групу складають управлінські навички, в основі яких лежать такі компетенції, як: лідерські якості, здатність до організації командної роботи, вміння планувати особисту та групову діяльність, можливість приймати стратегічні рішення, дедлайни тощо [1].

На підставі вивченої наукової літератури та власного бачення проблеми розглянемо класифікацію soft skills майбутніх викладачів (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Класифікація soft skills майбутніх викладачів ЗВО

Групи soft skills	Види soft skills	Складники soft skills навичок	Soft skills навички (професійний стандарті «Викладачі ЗВО» [2])
	уміння працювати в команді	уміння слухати, бачити єдину мету і знаходити шляхи її досягнення, уміння поєднувати власні амбіції із колективною справою, готовність підтримати, уміння переконувати і знаходити компроміс, враховувати культурні та міжнаціональні особливості	Володіння навичками критичного мислення.

Продовження табл. 1.1

Групи soft skills	Види soft skills	Складники soft skills навичок	Soft skills навички (професійний стандарті «Викладачі ЗВО» [2])
міжособистісні	лідерські якості	здатність притягувати й утримувати увагу, об'єднувати здобувачів, колег навколо соціально значущої мети, вміння брати на себе відповідальність за весь колектив, здійснювати регуляцію міжособистісних відносин у групі, сміливість помилятися, твердість характеру	Володіння комунікативними навичками, здатність проявляти емпатію.
	емоційний інтелект	уміння розпізнавати чужі емоції та демонструвати свої, налагоджувати емоційний контакт для спільної роботи, здатність розуміти почуття інших і контролювати їх	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
	комунікація	уміння спілкуватися відповідно до ситуації, враховувати міміку та жести, вислуховувати та брати до уваги всі точки зору, уміння домовлятися, відповідати аргументовано, зрозуміло, вчасно та ввічливо, підсумовувати результати розмови, готовність взаємодіяти з різними типами людей будь-якого віку та соціальних груп, дотримуватися культурного етикету, вислуховувати співрозмовника, не перебивати, підтримувати розмову, розвивати власне ораторське мистецтво, дискутувати	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
професійні	креативність	здатність висловлювати незвичайні ідеї, відходити від традиційних схем мислення, уміння знаходити нестандартні рішення знайомих ситуацій, долати стереотипи та шаблони, здатність генерувати та втілювати в життя нові ідеї, готувати та робити якісні презентації, доповіді, творчий підхід до вирішення проблем	Здатність до особистого і професійного розвитку.
	організаторські здібності	уміння об'єднувати людей і чітко визначати обов'язки відповідно до можливостей кожного, ініціативність і вимогливість до себе та інших, здатність поєднувати власні амбіції із колективною справою, уміння переконувати та знаходити компроміс, готовність підтримати	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
	робота з інформацією	уміння збирати, аналізувати нову інформацію, робити висновки та встановлювати взаємозв'язки, задавати потрібні питання, орієнтуватися у широкому інформаційному полі сучасного світу, комп'ютерна грамотність	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
	системне мислення	орієнтація на здобувача та кінцевий результат, уміння зрозуміло формулювати думки (повідомлення), планувати, ставити поточні та кінцеві цілі та реалізовувати їх, аналізувати складні ситуації, знаходити оптимальне рішення, здатність вибудувати шлях акмеологічного зростання	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
	мотивація	уміння мотивувати себе, об'єднувати та мотивувати здобувачів, колег, розуміти чужі мотиви та наміри, долати проблеми й кризи та мотивувати учасників освітнього процесу до цього	Здатність проявляти толерантність та повагу до культурної різноманітності.

Продовження табл. 1.1

Групи soft skills	Види soft skills	Складники soft skills навичок	Soft skills навички (професійний стандарті «Викладачі ЗВО» [2])
	самоорганізація	здатність до самопрезентації, самоуправління, самоосвіти, самоконтролю, самокорекції, самокомпенсації, self-менеджменту (уміння розподіляти роботу та відпочинок, раціонально використовувати час, структурувати власну діяльність, організовувати спільну освітню та наукову діяльність тощо), уміння концентруватися, зберігати працездатність і справлятися зі стресом, висловлювати оцінні судження, прагнення до самореалізації	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
	управлінські якості	здатність очолити команду, налагодити її ефективну роботу та грамотно будувати time-менеджмент, здатність відповідати за процес роботи та якість отриманого результату, уміння чітко планувати та керувати часом, приймати рішення та вирішувати проблеми, передбачати та запобігати ризикам	

Зазначимо, що жодна класифікація soft skills не може бути вичерпною. Згоджуємося з думкою зарубіжних і вітчизняних учених (П.Гріффін, Н.Длугунович, О.Дубініна, К.Кравченко, К.Коваль, Л.Колот, Л.Кушмар, М.Логвинова, С.Наход, Л.Немець, К.Сегіда та ін.), що сталого переліку, як і класифікації «soft skills», не існує, оскільки зрозуміло, що для різних видів діяльності пріоритетними є різні види «soft skills» та й складно врахувати абсолютно всі можливі навички.

Список використаних джерел:

1. Стинська, В. В., Прокопів, Л. М. & Серман, Л. І. (2021). «Soft skills» у практиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Гірська школа Українських Карпат*, (24), 100-103. Івано-Франківськ.
2. *Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти»*. (2021). Вилучено з <http://surl.li/efyqd>